

private Forhold, og det af den ſimple Grund, om ikke af anden, at jeg ikke kjender det Allerminſte til dem. Jeg kjender kun hans Udtørringsarbejder af Dmtale, og det er dem, jeg har omtalt ſom i Forbigaaende. Jeg kjender ikke det Mindſte til det Forhold, hvori han ſtaar til de Ejere, der have været hos ham. Jeg tror naturligviis gjerne, at hans forhenværende Tjenestefolk ſtemme paa ham paa Valgdagen. At han, ſom han ſiger, faar flere Stemmer fra ſine Tjenestefolk, end jeg faar fra mine — er ſikkert nok; thi jeg faar ſlet ingen. Det var kun den Bemærkning, jeg vilde tillade mig at gjøre lige overfor det ærede Medlem. Jeg ſkal endnu lige overfor den ſiſte ærede Xaler tilføje, at jeg heller ikke har opfattet Udvalget ſaaledes, at der var nogen væſentlig Strid om Fremgangsmaaden med Henſyn til denne Sag; men i Anledning af det, ſom det ærede Medlem for Thitted Amts 2den Valgkreds fremkom med — og han er jo tildels Xalsmand for Landboforeningerne og tildels for andre Høſter udenfor — har jeg imidlertid fundet mig beſøjet til at inſøbegaa ham.

B. Holm: Forſaa vidt det ærede Medlem for Thitted Amts 2den Valgkreds (Sagd) ſkal være Xalsmand for Landboforeningerne, forekommer det mig, at han har været en meget uheldig Xalsmand for dem. Udvalgets Flertal og Mindretal have i Grunden den ſamme Opfattelse, og der er egentlig ikke nogen Uenighed imellem dem angaaende Principerne der. Jeg ſkal tilſtaa, at det har forundret mig Noget at høre den lange Diskuſſion, der har fundet Steb, men man har da ſaaet at høre, hvor vidt forſkjellige Anfueſerne ere, idet Nogle mene, at det gode Forhold, ſom tidligere har fundet Steb, atter vil tilbagebringes ved at ſtramme Baandet haardere, medens Andre mene, at dette Baand ſkal fuldſtændig løsnes. Det ærede Medlem fra Thitted (Sagd) har gjort ſig til Xalsmand for den ene, det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgkreds (Berg) for den anden Anfueſe, men jeg tror i Virkeligheden, at Sandheden ligger midt imellem. Man er nødsaget til at tage Forholdene, ſom de ere. Det kan lyde meget ſmukt, naar man ſiger, at Lyendets Opvættelse, eller den Maade, hvorpaa man ſkal gaa frem for at ſe at faae Lyendet til at agte noget mere paa ſit eget Jeg, ſkal ſke ved oplyſende Foredrag og Sligt, men Enhver, ſom er noget vant til at ſædſes ude blandt Folk, veed for det Førſte, hvor vanſkeligt det er at faae Tjenſtetyendet ſamlet, og de Fleſte ville derhos viſtnok have gjort den Erfaring, at det er vanſkeligt for Nogen

at holde Foredrag ſaaledes, at de virkelig kunne opfattes. Jeg tror, at Skylden for det Forhold, ſom nu er tilſtede, ligger i to Ring. Den ene er den, at man i Salotredſerne fik en ſtor Mængde Udlandinge her ind i Landet, hvilket medførte, at det Forhold, ſom før var tilſtede imellem Husbonden og Lyendet, ikke kunde vedblive, idet de, ſom ſkulde have flere Lyender, undertiden vare tvungne til at maatte tage dels af vort eget Lyende og dels Lyende fra Udlandet. Dette medførte da atter, at det patriarkaliſke Forhold — om jeg ſaa maa ſige — ikke kunde vedligeholdes, fordi den Tone, der tidligere pleiede at være tilſtede mellem Familien og Lyendet, ikke kunde vedblive paa Grund af det fremmede Element, ſom var kommet ind. Den anden Grund er Manglen paa Arbeidskraft. Den har medført, at et Lyende, der forlod ſin Tjeneste, med ſtørſte Lethed kunde faae andet Arbeide. Naar det er blevet ſagt, at Loven af 1854 har forfeilet ſin Henſigt, maa jeg ſige, at det tror jeg ikke; er der her Noget, med Henſyn til hvilket Henſigten er forfeilet, er det ſnarere det, at Loven af 1854 meget ſjældent bliver opretholdt. Det er nu blevet meget almindeligt, at Lyendet ikke bryder ſig om, hvorvidt det har Skudsmaalsbog eller ikke, og jeg for mit Vedkommende maa ſige, at jeg tror, der meget vanſkelig kan gjøres Noget i denne Henſeende ad Lovgivningens Bei, undtagen det, at man maa komme bort fra, at Lyendet ſkal henvende ſig til Præſten; jeg tror ſnarere, det bør beſtemmes, at det ſkal henvende ſig til Sogneraadſormanden. Efter min Mening er det det Uheldigſte, ſom kan finde Sted, at Præſten ſkal være den, til hvem Lyendet ſkal henvende ſig. Jeg kan dog godt tænke mig, hvorfor dette i ſin Tid er blevet beſtemt; det er nemlig, fordi Præſten den Gang ſaa at ſige var ſødt Fattigforſtander. Nu tror jeg imidlertid, der er nogen Grund til at gaa en anden Bei, nemlig til at ſkarpe Mulktbeſtemmelſerne med Henſyn til det Forhold, at et Lyende møder uden at have Skudsmaalsbog. (Ordførerne: Indſkarpe?) Nei, ſkarpe; jeg har ikke Noget imod at forhøje Mulktterne for Husbonden ligeſaa vel ſom for Lyendet, fordi de vel kunne have lige ſtor Skyld med Henſyn til Forhold, ſom allerede begynde at føles. Jeg ſigter til det Forhold, naar En ſkal have Fattigforſørgelſesret, og jeg tror, at netop dette Forhold gjør det vanſeligere for Sogneraadet at finde, hvor en ſaa dan Mand i Virkeligheden har Forſørgelſesret. Det er et af de Punkter, hvori jeg tror, at der kan gjøres Noget. Om der ſkal paalægges den Husbond Mulkt, ſom